

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

VELJA PO POŠTI 18 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.

Posamezna številka velja 1 krono.

Vogrski in slovenski pravopis.

Vsaka številka prinesé tiste litere, štere so različne v slovenskem in v vogrskem pravopisu. Tisti, ki ne vejo dobro po slovenski črti, si lahko s toga poglednejo in potem do ležej prečteli naše novine.

Po ogrskem se piše	Po slovenskem se piše	Po ogrskem se piše	Po slovenskem se piše
C, CZ	C	SZ	S
CS	č	S	š
gy	dj	ty	tj
ly	lj	Z	Z
ny	nj	ZS	ž

Likvidácija.

Kak so 1914 počile prve pükše in so splój nove države stopile v svetovno vojno, smo se čüdili, kak bo mogoče to celi svet obsegajočo vojno voditi, kak bo mogoče soldačijo, štero je štelo milijone, spraviti iz ednoga kraja v drugi kraj, kak jih bomo prehránili, oblekli in obúti. Veliko je bilo pitanje, na štere smo nej znali odgovor dati.

Ali kmalu smo bili gvüšni, da zmore

človek vse, ka ščé. Fabrike, kde smo prve delali poljedelske in druge potrebne mašine in druge potrebščine, sprejemno je vojni bog v fabrike za štúke, municijo in drugo morilno škér. Rastle so železnice iz zemlje. Vozili smo se po zraki in pod morjem, človek je naprej prišo v svojem znánji in svoji moči, pokázo je moči, ka so se zdele, ka so nej mogoče in nej znáne zato, da je mouro sočloveka, na nikoj je spravo kulturo in človeško dobroto, na pepéo je spravo váraše in vesnice. Nedosežni smo postali v — uničevanji.

Začúdenje, kak bo mogoče to veliko vojno voditi, je preminolo, namesto toga pa je stopo stráj, kak bo mogoče vojno — skončati. Mislimo na oni konec vojne, gdé človek zbríše sledove vojne, kda nazáj pride pá mér in človeška dobrota v domove, vési in mesta, gdé človek v svojem srci zbríše neprijátelstvo in želej po krvi, naj pá nazáj prijde na delo — človeško dobroto sebi in svoji rodbini. Mislimo na oni konec vojne, gdé preminé neprijátelstvo in se naseli v srci pá boža zapoved: „Lübi svojega bližnjega kak samoga sebé!“ Na bojnem polji vojsko končati je lahko: odložijo se pükše, štúki se uničijo, vojáki odidejo v domove. Ali kaj je potem?

In té naš stráj, kak bo mogoče, vojno končati, je bio in je pravičen. Dve lejta bo v krátkem minulo, gdee so otüjnile pükše in štúki na svetovni vojnih polji, gdé so vojáki odišli v svoje domovine, dve leti bo v krátkem preteklo, odkó se je razlego veliki glás: »Konec morije in oničevanja, na delo, da stvárimo lepšo bodočnost nego je bila preteklost, na delo, da se povrne pálik sreča, mér in blájženstvo!«

In kaj je svet v tej dvej leti stváro, kakši je konec vojne, kak gléda vojska likvidácija?

Žé pred vojnov smo znali, da je človeška družba razcepljena pred vsem v dvá tábora, tábor bogátcev, ki májo vsega povouli, šterim nej trebej nika delati, ali vsejedno dobro živéjo, in tábor siromákov, trpinov, šteri se trüdi in dela od zorja do zájdevi, da sebé in svojo družino gládno živé. V prvi tábor spádnejo velkikapitalisti in velkivértje, vsáka druga človeška družba pa v drugi tábor. V drugi tábor spádne tudi naš kmet, ki sam svojo zemljo obdela, naš pörgar, uradnik in mešter. Je čista navadna demagógija in láž, či računamo kmeta in pörgara med kapitalista. Tá znánost dvej táborov se je v strelski járki ešče bole potrdilo in povzročilo po sve-

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

Ker se je ogibal ljudi, ogibal se je tudi brata; ker je on ves svet sovražil, je menil, da tudi svet njega tako sovraži. Vrata se odpro, glava strejaževa — starega vojnega hlapca Ožbeta, ki služi že tretjega gospodarja iz Kozjaške rodovine — se pokaže in boječe pokuka v luknjo, obzidano s pisano skladalnico rekoč: »Gospod žele, da pridete nočoj doli k njim večerjat.

Peter ne odgovori ničesar, pogleda ga pa tako temno izpod čela, da hlapec naglo izmakne glavo in duri za seboj zaloputne.

»To ti je čuden človek,« godrnja Ožbe po poti, vrteč številnico v roci, »kako hudo me je pogledal, kakor sam Bog nas varuj in sveti Til! Poznal sem jih nekaj tega rodu, pa tacega še ne, kot je ta gospodov brat, — jaz ne vem, ali je brat. Raca na vodi! Prec ko je lupino odvrigel, in ko je dete še po štirih kobacalo, sem vedel, da se izvrže po Bog ve kom.« Tako bi bil Ožbe

še dalje Petra pemišljeval, ko ne bi bil do velike gospodarjeve sobe prišel.

Malo časa potem so sedeli pri mizi: Marko, njegov sinek Jurček in temnolični stric Peter. Oče je sedel resen za mizo; tudi navadno veselo brbljanje nedolžnega dečka je ponehalo; stric je bil pa že tako malo zgovoren, ali bolj prav, nikoli ni govoril, ako ga ni nihče vprašal.

»Morda nisi še slišal, brat Peter, da je naš vladar cesar Friderik v veliki nevarnosti, da ga Vitovec zajetega drži. Otodi je bil cesarski jezdec, stari moj prijatelj, pri meni, ki mi je to poročil.«

Peter povzdigne oči in se naredi, kakor da bi hotel reči: »Kaj meni mar? Bodi cesar tu, ali tam, ali nikjer, jaz ga ne iščem.« Vendar odgovori naposled, po dolgem molku: »Nisem še slišal. Kdo bo meni povedal?« Zadnje besede zaničljivo zategne.

»Povem ti torej, da gredo krajnski vitezi Frideriku na pomoč in, to se ve, jaz moram iti ž njimi. Sramota bi bila zame, da ne bi šel.«

»Ti greš?« čudé se vpraša Peter.

»Za ta čas, da pridem zopet nazaj, prosim te, brat Peter, bodeš popustil svojo izbo in oskrboval grad, mojo, mojega sina in svojo domačijo. Bodi kakor človek, z ljudmi se pečaj, zlasti pa ti naročam: pazi mi na dečka, da se mu kaj ne

primeri. V zadnji reči ti bom pomagača poklical, očeta Bernarda iz Zatičine, da mi bođe učil in zrejal sina. Ako bi se mi na vojni kaj primerilo nepričakovanega — saj menda me razumeš — pustil bom oporoko v kloštru zatiškem: oskrbuj ti mojemu sinu reči, dokler ne doraste.«

Bodisi, da se je Petru res iskrica dobrega namena v srcu zbudila, bodisi da ga je ganilo in presunilo, ko je videl, da ga vendar še nekaj čislajo, ali pa, da se je nalašč potuhnil: rezvedrilo se mu je lice, kakor še nikdar poprej, segel je bratu v roke in obljubil, da mu bođe zvesto skrbel za blago in sina.

»Prosim te torej, pusti svoje učenosti, skrbi za moje in svoje imetje; saj dokler bom jaz kaj imel, tudi ti edinščine ne boš trpel. Zraven tega pa ti izročam najdražje, kar imam, svoje dete. Saj vidiš, ako mi njega Bog vzame, da tudi zame ni nobenega veselja več na tem svetu in da ž njim umrje staro naše ime, slavno iz davnih časov. Komu ga morem laže izročiti kot tebi, svojemu bratu?« Tako je govoril gospod Marko.

»Zakaj bi ga izročal drugim, jaz ti bom ohranil in ubranil po svoji moči vse,« odgovoril Peter.

(Dalje prih.)

točni vojni na bojnski polaj novo svetovno vojno, štera divja po vsej državaj (orságaj) celoga sveta.

Vojak, ki je bio pri pükši in štúki sam le mašina, škér v vrokaj komandiro, je začno po prvi svetovni vojni drugo, štero gdé pa ni več le mašina, škéri, nego je sam odločujoč faktor. In tá nova vojna je hüjša kak prva, štera grozi na nikoj spraviti ešče ono málo človeško kulturo, štero smo jo rešili iz svetovne vojne. Orsácke vojne, na priliko na Ogrskom in na Irskem, na nikoj správlajo človeško naprejdenje, strájkí, šteri divjajo po celom sveti, zavirajo nazáj človeškega bláženstva. Na jeziki mnogih je le ena rejč: revolucija, ki má za posledico smrt in oničevanje in skali vedno novim revolucijam. Saj sledi vsigdár eni revoluciji druga prlej ali sledi. Madžarska nam je záto vedno példa. En stan šče pri tem vladati nad drúgim, dánés vidimo vládo kapitalistov, vütro vládo proletárov. Edna vláda povzroči boje drúgoga stána proti sebi, kar en stan sezida, drúgi podira, tüdi či je dobro.

Zgodovina, štera je nájbóljša učiteljica, vči, da vláda enoga stána ni ešče nikdár prinesla sreče národu in držávi.

Gdé je rešitev iz toga boja, iz toga nevzdržnoga stánja?

Demokracija je oni pristan, kam more priti človeški rod, tak a či šče odpraviti grde posledice svetovne vojne, tak a či šče resan k sreči in blagoslovi, k lepoj bodočnosti. Demokracija, to se právi, da ljudstvo samosebé vláda, právi, da smo vsi ljudjé opravičeni do popolne sreče in bláženstva, ki ščémo delati in pošteno živeti. Vsi ljudjé mámo enáko pravico do vseh dobrot v življenji, vsi pa tüdi enáke dužnosti. Demokracija odklánja diktátoru enoga siána nad drúgim, odklánja, da bi vládo samo kapitalist, samo delavec ali pa samo kmet. Vsi stánovi so dnes eti, odpraviti se nedájo in se tüdi nikdár nedo dáli. Záto pa vsém enáke pravice in enáke dužnosti, ár smo vsi ljudjé. Vsáki stan naj má svoje zastopnike, ki bodo za istino iz stána, šteroga zastopajo, nej pa ljudjé iz drúgoga stána. Tak ne ide, ka bi fabrikant zastopo delavca, mešter uradnika in obrnjeno. Rávnotak pa tüdi ne ide, da bi kmeta vodo dühovnik ali pa kmet dühovnika. Ali ste ešče gdér vidli, da so dühovniki zvolili kmeta za svojega zastopnika? Naopak pa vidimo, da ščejo rávno kmeta voditi dühovniki in ga držati v svoji kleščaj. Zgodovina nás vči, da je človek drúgi stan, ki ga je vládo in sam ne spádne vö, samo za svoje haske.

Kak da bodo té istine zmágale v človeškem rodi, končana bo svetovna vojna, likvidácija té nájbékše človeške morije bo dobra za nás vse.

Strhaote vojne krepko čütimo tüdi mi Prekmürci. Na vsej konci in kráji nerédnosti, štero nam ne püsti mirnoga življenja in delanja, naš vérstveno stanenje je slabo, sami smo zbegani, ár vidimo zmédo po cejlom sveti. Dosta je potrebščine, štere se morejo včiniti v Prekmürji, ali da pa nikoga nemamo zastopnika, ki bi tolmačo naše želenje in prošnje, štere bi valále naše istinske pravice. Po volji naše klerikalne vláde v Ljubljani smo zaprejtí od povséd, sami se ne smémó gibati. V iméni Prekmürja nastopa župán v Lendavi, šteri néma za té nastope nikše pravice. Z málimi izjemami vsi Prekmürci ga odklánjamo,

ár poznamo njegvo preteklost, vidimo zdajnost in známo, da nej mogoči skrbeti za našo boljšo bodočnost. Povejmo našoj vládi, da Sever nej naš zastopnik, da so vse njegva zastopništva za nás za nikoj in neveljavna. Naš zastopnik je tisti, šteroga mo si sami zabrali. Tüdi v tem pitanji more priti konec, likvidácija!

Za Prekmürje smo si sami nastavili pred krátkim Prekmürsko kmečko stranko. Sami známo in ščémo v svojoj novoj domovini zastopati svoje briganje, štere je poznamo samo mi sami. Mi známo, da nej edna drúga stránka, štera žé stoji v Sloveniji, nemre nás zastopati, ár je naše stanenje náčiše, kak pa tam v Sloveniji. Tutorov pa ne núcámo, ár smo zadosta obvarjeni. Vidli smo, da Kméčka Zvéza nej za nás doségla nikaj, ali naopačno, naše stanenje je vsigdár slabejše. Záto ščémo vzéti vajati sami v svoje roké in vodit sebé. V parlament samo naši ljudjé morejo iti, prekmürski kmetje, nej pa ljudjé, ki so bili vse drúgo, samo kmet nej. Sever je bautoš, on naj ostáne pri svojem stáni. Nás kmetov pa nede blodo za sebé.

Zagvüšani smo, da se k našoj stranki vsakši pridrüži, šteri v Prekmürji pošteno misli. Dozdajni stanenje, štero je vsigdár slabejši, more likvidirati, namesto njega nastopiti rédne, bogše razmere, ki pa si jih moremo sami ustvariti. Za to pa, Prekmürci, na delo za našo Prekmürsko kmečko stranko!

— d —

TEDENSKI PREGLED.

Volitve v konstituanto. Kak smo že pisali, sprejel je naš parlament v Beogradu zakon, da se vršijo po celi naši državi volitve v konstituanto dne 28. novembra 1920. Nov parlament (konstituanta) se zbere v Beogradu dne 12. dec. 1920. Konstituanta ima naprejdano, da določi, kaka bo naša država, n. pr. kako se naj razdeli država v upravne dele, kake pravice imajo občine, kako bo sestavljena vláda, parlament in drúgo. Té parlament bo največje važnosti za celo državo, ker bo postavil fundament, kako bomo vladani. Zato je za vsakega volilca trnok vážno, da voli in koga voli. Slovenija bo imela 40 poslancev, na Prekmürje vpadejo 3 poslanci. Volilne imenike morajo občine napraviti do 25. t. m. Pritožbe proti vpisom v imenike bo reševala birovlja. Voliti bo moral vsakterni, samo madžari, Nemci in Italjani ne, ki imajo pravico, da si izberejo, ali hočejo živeti v naši državi ali nej. Votom davati sme vsak moški, ki je zpuno 21. leto in je naš človek. Prekmürci, glejmo, da bomo vsi vpisani v imenike in se pripravimo na volitev.

Trgovska pogodba z Nemško Avstrijo. Naša država je sklenila trgovsko pogodbo z Nemško Avstrijo, ki je stopila te dni v veljavo. Davali bomo Nemški Avstriji silje in meso. Pri tej priliki bi si naša država lahko izgovorila od Nemške Avstrije, da ji dovoli železnico od Špilja do Radgone, kar je velike važnosti za nas Prekmürce. Ali ni se zgodilo. Vidi se pri tem, kak je trnok treba, da imamo na merodajnih mestih svoje može, ki za nas delajo, ne pa Severja in kmečkih zvez, ki niso za nas še ničesar napravili.

Regent Aleksander je potoval premoči teden naednog v Pariz. Njegovo potovanje je bilo v zvezi z našimi zvénskimi političnimi zadevami, predvsem, ker so šteli francozi imeti, da mi naše vojake pošlemo na pomoč Poljski proti Rusiji in da je povedal, kakše cile ima »mala antanta«, to je zveza Jugoslavije z Čehoslovaško in Rumunsko. Pri tej priliki je tudi nastal glas, da se bo regent Aleksander za ženo uzal hčerko rumunskega kralja.

DOPISI.

Iz Dolnje Lendave. Lendavski klerikalni rodoljubi zagrešili so té mesec žé dvá národna škandála.

Dne 5. t. m. bilo je tü zborovanje kmetske zvéze, na šteri so bili sklicevatelji veliki jugoslováni. Dež namočil je zborovalce od zunaj in gospodje voditelj so čütili, da ne morejo ravnovesja drugače obdržati, nego da se namočijo tüdi od znotraj, to so tüdi učinili. V hoteju »Krona« slavili so svojo zmago nad liberalci, zoper katere so na shodu pošteno hüjskali. Pokázali so tüdi svoje jugoslovánsko navdušenje. G. beltinski kaplán Deli, ki je mel prvo besedo, je od svirajoče vojaške glasbe izzivajoče zahteval, da svira samo madžarske komade. Ker je postalo izzivanje, kateremu je s ploskanjem pritrjeval lendavski »slovenski« kaplán g. Berdén, začasni urednik »Novin« in namestnik ga. župnika Klekla ter kumoval g. gerent Sever, neznosno, zapustili so lokal častniki in uradniki. Komandant posadke je naročil godbi da odide, ko odsvira še par komadov. Godba se je na zopetno zahtevo g. kaplána Delija odklonila nadaljno sviranje, na kar jej je zagrozil, da pridejo v 14. dneh v Lendavo madžari, za kar on dobro stoji. Ker se je pa bližala roka pravice jo je hotel madžarski junak g. Deli urnih krač popihati. Toda ni mu bilo usojeno, da spava v svoji mehki postelji, kajti aretirali so ga in promišljati je moral svoje junaštvo v tukajšnjem zaporu.

Tukajšna gospodarska zadruga (tüdi klerikalno podjetje) prodala je vagon kockastega sladkorja nekemu židu v Čakovcu. Ta sladkor je bil namenjen za tukajšno aprovizacijo. Prišla je pa klerikalna poštenost pravočasno na dan in zapolnila je oblast sladkor. Toraj sladkor namenjen za kmetsko prebivalstvo, prodati so hoteli židu seveda da stem zadruga okoristi izvestne mogotee in žida, ubogi kmetovalec pa jej rujavi sladkor, ki je namenjen za konje. Vrše se preiskave in na dan prihajajo vedno lepše klerikalne poštenosti. G. župnik Klekel, Vi oblatili ste vse tukajšne napredno učiteljstvo, Vi oblatili ste vse uradništvo, kaj pa porečete k nevedenima škandaloma? Molčali bode seveda. Ljudstvo pa ne bode molčalo, ker sprevidelo bode, kedo je njegov iskren prijatelj, kedo pa le navidezen.

NOVICE.

Naše upravne oblasti. Prosim, da priobčite v smislu § 19 tisk. zak. z ozirom na članek „Naše upravne oblasti“ v 7. številki „Prekmürski Glasnik“ z dne 19. 9. t. l. pod istim naslovom in z istimi črkami sledeči stvarni popravek: 1. ni res, da kmet ne sme gnati živine na semenj (senje), predno jo ne pregleda državni živinozdravnik, res pa je, da se mora ravnati po § 8 in izvršilni naredbi živ. kuž. zakona; 2. ni res, da so lastniki zaklanih živinčet primorani ista odpeljati iz klavnice neogledana, res pa je, da so nekateri mesarji odpeljali meso brez ogleda le enkrat iz klavnice in to radi tega, ker je eden izmed pomočnikov druge nalagal, da ni bilo živinozdravniškega namestnika lajika meso-oglednika doma, dasi je ta ležal malo obolel doma v tem času v postelji in ga ni prišel nihče iskat; 3. ni res, da se muči ljudstvo na opisani način po nepotrebnem, res pa je, da se mesarji, ki pa še niso vse ljudstvo, navajeni pod prejšnjim režimom nereda ter se ne marajo ravnati po postavah in njihovih določilih. Civilni komisar za Prekmürje: Lipovšek I. r.

Na znanje. V predzadnji numerični naših novin smo pisali, da arendaš g. Osterer v Murški Soboti ne da živeti svojim delavcem, plačuje da jih slabo, da ne morejo niti svoji deci kupiti obleke, obutve in knjig, da bi hodili v šolo, sam pa si dela milijone. Sedaj pa smo doznali, da je bil ta napad neutemeljen. Delavci g. Ostererja so nam povedali, da skrbi g. Osterer v obilni meri za nje in stori, kar more, da se njih položaj boljša. To radi priobčimo in popravimo, ker neščemo nikomur delati krvice. Naše dopisnike pa prosimo, da naj vedno poročajo le resnico, ne pa se dajo zapeljati od osebnega sovraštva proti nešternim.

Prekmurški učitelje v Ljubljani. Naši domači učitelje so bili eden mesec v Ljubljani, ka se navčijo pravi slovenski jezik. Mi smo že ednok pisali, ka naj se učitelji v Ljubljani ne dajo zapelati v politične boje. A tudi to se je zgodilo. 5. t. m. bil je v váraši, gde so učitelji bivali, »Sokolski« zlet, kak ednok eti pri nas v Murški Soboti. A gospodje, šteri so naše učitele včili, pelali so jih vó iz váraša, samo ka naj so nej mogli biti na »Sokolskem« zletu. Vúpamo, ka to nej pokvářilo naših učitelov, ka bi oni šteli zdaj eti med nami uganjati proti kmečko politiko. Takši učitelev nam nej trebej, šteri do delali politiko in svajo med nami, kak to delajo klerikalci po drugi Sloveniji.

Koroški dén v Murški Soboti. Na 10. oktobra do Korošci votum dávali, da ščéjo bivati v Jugoslaviji. Nemci se na vse načine trüdiyo, ka bi Korošce za sebe dobili. Záto nam je vsém trebej, ka pomoremo našim Korošcem. To včinimo s tém, da pomoremo s penezi. 26. t. m. se bodo po cejli Jugoslaviji pobérali peneze za Korošce. Tüdi v Soboti se bo to včinilo. Dájte vsakši svoj penez na oltár domovine! Po meši ob 11. vóri pa bo pri Dobrai-ji predganje o Koroški. V cój sme priti vsakši.

Upltanje na g. civilnega komisárja. Iz Dolnje Lendave se nam poroča, ka je gospodárska zadruga ščéla odpelati v Čakovce eden vagon cukra. Cuker so že nakládali v vagon, ali da so žandárje cuker kraj vzéli ino zabránili, ka bi se odpelo v Čakovce. Čüje pa se glás, da je g. civilni komisár dao dovolenje za to, da ide cuker v Čakovce. Za to se briga dolnjelendavski župan, šteri má interese (érdek) od vsega, kelko se notri vzeme v zadrugi, torej tüdi od toga cukra. Mi nemremo vórvati, da bi g. civilni komisár v istini dao dovolenje. Mámo právdo, da bautošje ne smejo blágo v velki množini nazáj držati, či té robe lüdem potrebno. In cukra potrebno po celom Prekmurji. Či bautošje to delajo, se morejo pokaštigati in blágo kraj vzéti. Tá právda má glijno moč za vse lüdi. Záto prosimo g. civilnoga komisára, da na znanje dá, kaj je včinjeno poleg toga cukra? To ščé cejlo lüdstvo v Prekmurji znati.

Živina. Po cejli Jugoslaviji se lahko mára slobodno odáva, samo v Prekmurji se ne smej. Prekmurska mára more biti falejša, ka v Ljubljani je dosta falejše meso. To lahko čtéte v Ljubljanski novinaj, štere smo je dnes dobili iz Ljubljane. To je nej pravica. Zahtevamo (követeljük), ka se vsém mesárom iz Slovenije dovoli slobodno küpüvanje máre po Prekmurji. Čüjemo tüdi, ka kmetje iz goričkih vesnic máro odávajo falejše nego po 10 K, celou po 6—8 K za 1 kg. Vnovčevalneca pa jo plačüje po 11—10 K. Koma idejo penezi od falejše máre? Kmečka Zvéza je nej za nás do sejmao nikaj včinila, vúpamo, ka nam bode pomágala Prekmurska Kmečka stránka (párt), štera je začnola dobro za nás delati.

Krelíkálna fárbarija. Ljubljanske novine »Slovenec« od 19. t. m. se čüdiva, kak da ešče je nej slobodno küpüvanje máro v Prekmurji. Ljubljanska vláda, da je ednok slobodno küpüvanje, obečala in »Slovenec« ščé meti včasí to reč vréd správljeno. Gospodja okola »Slovenca«, mi smo nej tak nori, kak Vi mislite. Mi znamo ka je Ljubljanska vláda vküper nastávljena od tistih ljüdi kak ste Vi pri »Slovenci«, pa bi lahko že dávnó nam dáli máro slobodno či bi šteli. Ali Vi ste nej

šteli in tüdi Vaše Kmečke Zvéze po Prekmurji so nikaj nej včinile. Zdaj, da se bližajo volitve (votum dávanje), pa bi radi naše glásove za Vašega Severja in druge Vaše kandidáte. Ali mi známo, ka je rávno »Prekmurski glasnik« trnok dosta piso od naše máre in mámo hválo njemi dati, ka bo naša mára slobodna, »Slovenec« in njegovi gospodje pa naj nikaj ne gučijo od nás, eno leto ste nás norili ali, dale ne ide tak. Naše težave bo rešila naša Prekmurska Kmečka stránka, pa tüdi máro!

Slavnost v Dol. Lendavi. V nedeljo, 26. t. m. bodo v Lendavi velika slavnost. Sodelujejo »Sokoli« iz Čakovca, Murske Sobote, Ormoža, Središča in razna pevska društva. Pridite v obilnem številu.

Ruski boljševizem in Jugoslávija. Pajdás naših novin nam piše: V zádni numerični »Prekmurskega Glasnika« ste pisali, ka je Jugoslávane in tüdi posébnó nás Prekmurske Slovence odslobodo in rešo ruski boljševizem. To je nej istina, nego istina je, ka so rávno ruski boljšeвики uničili, da že nej bilo prvlej kraj vojne in po tem slobodo južnih Slovánov. Či bi ruskih boljšeвики nej napravili v Rusiji revolucije, bi bilo prvlej konec vojne. Prvlej bi Avstro-Ogrska propadla in prvlej bi se odslobodili Jugoslávani in tüdi Prekmurski Slovenci. Či bi dnes nej vláđali na Ruskom boljševíki, bi nás Rusija dnes lahko močno podpirala v našem boju proti Lahom (Italjanom). Tak pa boljševíška Rusija za nás néma interesa in trebej nam je, ka se sami bránimo proti našim neprijáteljem. — (Opomba uredništva: Istina jeste, ka nam naš pajdás piše, boljševíška Rusija je naši slobodi več kvára napravila, kak hasnila. V zádni numerični naših novin pa je nači pisano brezi znanja in vednosti glávnoга urednika.)

Slovinci, ki so bilij zgrabljeni za časa vojne, idejo iz Rusije domou. Dosta od njih smo meli že za mertelne, pa pridejo nazáj. Dosta so pretrpeli božnoga, záto njim želemo, ka bi najšli domá vse srečo in lepo bodočnost.

Madžarski vpád. 13. t. m. probalo je madžarsko vojáštvo vdreiti v Jugoslávijo. Pri Senorezu v Medjimurji je prišlo do spopoda med našimi vojáki in madžari. Madžari so bilij nazaj vrženi in so zgübili nikelko mrtvi. Sledkar so več nej napádali.

Svarilo. Zgodi se, da vojácki odávajo lüdem robo, štera je nej njihova, ampak erarska. Tistim lüdem orožniki (žandarji) robo kraj vzemejo in so lüdjé poleg tega kaštigani. Opozarjamo vse Prekmurce, naj od vojakov robe ne küpüvajo, ka ne bodo kaštigani in imeli kvára.

Bitje. Na svétek 8. t. m. zbili so se fantje v Rankovci v krčmi Obal Franca. Nikšega Botjak Franca so opolnoči iz krčme vó vrgli. Pritem ga je nikak znožom v črvo smekno od koj je Botjak 15. t. m. v bolnici M. Soboti mrou. Zavolo tega so v temlici trjé fantje, kak osumljeni da so poškodovali Botjak.

Veščica: pri Prkič Aleksander trgovci 13. t. m. se je 10 let star Črnelaski ciganski pojeb na okno notri v hižo potegno. Gde je 10.000 kron z ednoga omára vó zeo, in stemi penezaj je vó odišao. Da so ga žandarje naprej zéli, koma je peneze djao, pravo, ka njegov oča má. Pojbov oča Veliki Gabor pa od tega, nika nešče znati. Veliki Gabor ciganja so zapri.

Nove novine. V Ljubljani vóđavajo nove novine, štere se zovéjo »Jutro«. Kak té novine do zdaj pišejo, je videti, ka so najbogše slovenske novine. Vóđavajo jih sakši dén. Priporočamo té novine vsém Prekmurcem.

Borza. Zagreb 17. sept. Dolarji 113.25, avstrijske krone 40.15. 18. sept. Dolarji zaprta. 19. sept. zaprta. 20. sept. Dolarji 116.50, avstrijske krone 40.50—41. 21. sept. Dolarji 114, avstrijske krone 41.

POLITIČEN PREGLED.

JUGOSLAVIJA. 10. oktobra 1920 bodo korošci votum dávali, ka ščéjo živeti v Jugoslaviji. Pripráve za glasovanje pelajo eden Anglež, Francoz in Italijan (Roman). Vsi tej pa delajo Jugoslaviji v kvár in ščéjo pomágati Nemcam, zato pa je naša vláda v Ljubljani pred ednim tednom krajstopila, da pokáže s tem celem svetu, kak velika Antanta nam kvár dela. Vláda v Beográdu pa nej dovolila, ka bi vláda v Ljubljani krajstopila, záto je ostalo vse pálik pri stárem. 10. oktobra 1920 bodo pá korošci pokázali celem svetu, ka je njuva domovina Jugoslávija in bodo vsi votum dáli za Jugoslávijo. — V krátkem do zastopnik Jugoslavije in zastopnik Italije (Romanije) znova vküper prišla, da si pogučita po tom, šteremu naj spáдне Primorska, predvsem Reka, Istra in Dalmacija. Mi zavúpamo, ka bo spadnulo nam v hasek, Primorci sami ščéjo živeti v Jugoslaviji, kjer, je dosta jesti in dosta penez. — Regent Aleksander je odišel v Sarajevo (Bosno), sprejeli so ga Bosanci z velikim veseljem.

ITALIJA. V Italiji ide revolucija dale. Delavci prek zemejo eno fabriko za drugo in sami vodijo vse fabrike. Vláda ide delavcem na roke, njim pomaga, da nemre proti njim nika včiniti.

FRANCOSKO. Predsednik francoske republike Deschanel je betežen, oddali so ga v norišnico. Záto je kraj stopil kot predsednik republike in bodo francozi novega predsednika volili.

NEMČIJA. V Nemčiji na nikaj správlajo orožje, kar se je vózavela v mirovnem kontraktušu Nemčija. Vsaksi teden na nikaj spravijo do 25000 falátov mašinskih pükš in pükš do 13 milijonov. Nadale mora Ententi prekdati 800.000 máre in 150.000 falatov konj.

MADŽARSKA. Pred ednim in pol letom so morili na Madžarskom poznánoga grofa Števana Tisza. Morilce (?) so zdaj zgrabili in je postavili pred biroviyo. Dvá od njih sta bilá na smrt obsojena in bodeta obešeniva (!), enoga so na 15 let, enoga pa na 3 mesece árištom so obsodili. — Finančni minister je v parlamenti naprej pokázo proračun držáve. Notri je napisano, ka Madžarska more na stroških 19211 milijonov kron pláčati, ali notri vzeme v tom cajti samo 10520 milijonov kron. Potrebno ešče 8691 milijonov kron. Za to morejo dug napraviti ali pa vékšo porcijo térjati. — 13. t. m. prišlo je nikaj poslancev, iz madžarskega parlamenta v Beográd, oni želejo, ka bi naj Madžarska in Jugoslávija bilé dobre pajdáškinje. Jugoslávija ščé dobra pajdáškinja biti, Madžarska pa more tüdi za to dobro volo pokázati.

ČEHOSLOVAŠKA. Dosedanji ministri so kraj stopili in na njuvo mesto prišli drugi, ki so nej kotrige nikšoj političnoj stránki.

ANGLEŠKA. Angleški delavci, šteri so najbogše po celom sveti organizirani, so sklenili, ka neščejo komunizma. Oni istinsko právo gučijo, ka je komunizem vsakoj držávi in tüdi delavcom samim na kvár.

RUSIJA IN POLJSKA véžeta mér v Rigi. Kak se káže, bo pomali nastáven, da bo konec vojne med našima bratskima národoma.

MÁLA ANTANTA je zvéza Jugoslávije in Čehoslovaške ter Rumunske. Vnjo ščéjo pristopiti ešče Poljska, Grška in Bolgarska. Brezi Bolgarske ni za nás Jugoslávane zvéze, z Bolgarskov smo pa močni. Kak se čüje, želej tüdi Madžarska k máloj antanti stopiti (!!!), pomágajo ji pri tem Francozi. Po tákšem bode mála antanta krepka, kak velka antanta.

Trgovci in drugi, šteri ščéjo prodávati naše novine, naj nam to naznanijo. Zaslüžijo 20%.

GOSPODARSTVO.**Sitnivost pšenice.**

Da je jesenska sejadev na pragi, za dobro spoznam na etom mestu edno edno-drugo povedati od toga kvárnoga betega pšenice, in kak se lahko toga hábamo.

Dosta priatelov, kmetov sam čuo se pritožiti, ka pravijo „nevem kak je tou ka mi je se pšenica sitniva pa sam pácao.“ Ja, vej páca lahko, ali med pácanjom je tudi razloček. Nej nam je zadosta, ka kúpimo pou (1/2) kile galica, ali eden pakli páca (buzapác), pa tou v ednom piskri razmočati damo in te tisti pác na 2—3 metre pšenice med grozanjum gor potorigo. Ali ništerni kmet ešče tudi z vápnom reztoplenim, pa z gnojšnicov páca, tou je se samo takšno višašnje delo, štero nemo razmenja. Pácanje proti sitnivosti je kaj drugoga.

Prvle, ka bi odtoga gučo, bi še nikaj drugoga rad povedao. Sitnivost je tudi nej enáka, jeste dvoja. Ena je kamena sitnivost štere zrno odzvuina tak vó vidi kak zdravo zrno, samo dajo razkole razmoždžij je trdočarna snet. Ta druga je pa leteča sitnivost, štera je že odzvuina čarna viditi. Tou vóter nese seboj, da je že zrela, in tak ide odvlati-dovlati, tudi na sosedovo pšenico. To je rečise viditi prinas tak, kak drugod, pa tudi se je leže brani. Pri toj slednjoj sitnivosti je viditi, ka vsaki kmet more pácati. Prvo delo je pa tou, ka za semen dobro zorjeno pšenico mejmo, zato, ka v nedobrozorjenom semeni se ležejo betega klice.

Kak te i zdaj naj močamo semen? Jelibár, odzgoraj sam pravo, ka naj gostejši beteg pšenice je kameno sitnivost. Kak se že od imena dá viditi, je tou klico žmetnej bujti kak letečo. Záto se pa mi moremo na tisto trúditu, ka tak močno vrastvo naredimo, ka té močneši beteg stere, ka da toga stere, te slabešča tudi zagvúšno. Tou pa je dvaprocentna galicna voda. Vzemimo edno božnešo kádco, vlevajmo vnjo 100 litrov vode in te denmo v edno coto 2 kg. sivoga galica, obesimo na eden prekádki djani bot, tak ka galic de samo vodi, nej vó zvodé pa tudi nej globše, te se nam naednok restopi. Zdaj je pác gotov, coto vzememo vó. Vzemimo dvej šibnati košari, na to kakšno staro vreče. da smo stem zgotovljeni, te dva moška (ali tudi ženske) kcoj, pšenico v košaro in skošarov v kad, v páci pogroziti in zrokámi pšenico premešati, tak dabijo práli. To trpi 2 mi-

nuti in še ednok pogrozimo, ka smeti odzgora plavajo in je doj zagrábimo, Zdaj vzememo košaro vó, dajmo na pokadi prekdjanom drogi vu kad sciditi se košaro, in zdrúgov košarov kcoj, prvo pa na ponjávó; pa da se posišij lahko sejate, z rokov prvle, z mašinom sledi.

Tak jes že dukše leta delam, pa sitnive pšenice sam še nej móo, vóvzemši na šteroj tákšoj njivi, gde je mejáš nej, ali božno pácao, pa je njegove pšenice „leteča snet“ na moje prinesao vóter. Zato pa je prilika dána stem pácanjom, náj páca vsaki. Pri tom lahko pácate tečas dokeč van pač nesfali, sfali pa pri 15—20 metraj.

Dnes daje galic tak dragi, si lahko do 10 vertov kúpi vkúper 2 kg. galic, in si v ednoj kadí pacajo. Vpáci je že nej zgrabliva sitnivost, da jo že mouro, pa je te pác li glini, in glino zmoča vsako zrno.

ŠTEFAN KUHAR,
vért v Márkišavci.

Listnica uredništva.

Gosp. L. Š. v P. Za lovino Vam je trebej imeti orožni list in lovsko karto, štero dobite pri g. civilnem komisarju v Murški Soboti. Či pa stoj po Vaši, sarendo vzétoj lovini lovi, ga prek dajte žandarjem ali pa biroviiji. Bo kaštigani.

Gosp. P. B. v Petrovcih. Vse felé kontraktuše dela g. kraljevski notar v M. Soboti. Tanač damo Vam in vsem, Prekmurcem, ka naj kontraktuše dajo napraviti pri kr. notarju, on pozna vse jugoslovenske törvéenje, tudi posebno o desetem penezu, zato napravi on najbogše kontraktuše vse felé. Kontraktuši pri njemu (kr. notarju) pa so tudi najfalejši; Računa samo toliko, koliko mu je po právdi dovoljeno. Kr. notar v M. Soboti ima zdaj svojo kancalajo pri biroviiji poleg gruntne knjige, soba št. 5.

Gosp. I. K. učitel Bogojina. Vašo reklamacio smo prejeli 17 sept. in peneze smo pa dobili 18 sept. štere ste 7 sept. v Dobrovniku na pošto dali. Veto formo smo ne mi krvi. Se številke smo vam poslali.

Štampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

Nova brivnica!

Konrád Donko v Murški Soboti,
poleg Turkove gostilne,
se priporoča gospodam uradnikom
in sploh vsemu cenjenemu občinstvu.

Slikar in pleskar

(málar in fárbar)

Paurič Matej v Murški Soboti

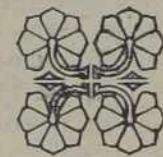
(poleg Fürstove trgovine).

Napisne table, cerkve, sobe, šipe itd.
mala najlepše in po najnižji ceni.

BRATA v M. SOBOTI

BRUMEN (blizu kat. cirkve)

trgovina z mešanim blagom.

PRIPOROČATA SVOJO
VELIKO ZALOGO MA-
NUFAKTURNE IN DRU-
GE RAZLIČNE ROBE.

Kupujeta vse féle **silje** po najvišoj
ceni.

KUPUJEM SILJE

Pšenico, žito, oves, ječmen,
proso hajdino, ter méd in
vosek, belice in sploh vse
deželne pridelke po najviš-
joj dnevni ceni vsaki dén.
Na lagri imam vse felé špeci-
rijsko blago: melo, sol, cukar,
kavo, žajfo itd. ter železnino,
cveke, sekire, lopate i. t. d.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blagom

v M. SOBOTI (prek od židovske cerkve).

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murška Sobota.

Centrala v Mariboru.

Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po $3\frac{1}{2}\%$. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodneje. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.